

Дата: 11.11.2021

Урок 3

Тема: Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості в образі Одіссея - Давня Греція - ЗОЛОТІ СТОРІНКИ ДАЛЕКИХ ЕПОХ

Мета — формувати компетентності: *предметні* (уміння характеризувати образи героїв літературного твору; навички аналітико-дослідницької роботи з текстом; культуру мовлення; мислення; естетичний смак); *ключові* (уміння вчитися: прагнення нових знань; здатність критично осмислювати інформацію; комунікативну: навички ефективної роботи в групі; толерантне ставлення до думок та почуттів оточуючих; інформаційну: навички визначення ролі деталі в тексті, ефективної роботи з книгою; загальнокультурну: читацькі інтереси; світогляд).

Матеріали до уроку:

За давніх часів Гомера змальовували не тільки як сліпого мандрівного співця, який мав дар провидця та знов усе про минуле й майбутнє,— давні греки шанували Гомера, тільки його називали *поетом* і вживали щодо нього епітет *божественний*. Платонував, що Гомер “виховав усю Елладу”, а гомерівські герої — Ахілл, Гектор, Одіссеї, Пенелопа, Андромаха — стали улюбленицями не лише давніх греків, а й наступних поколінь. Скульптурами гомерівських героїв прикрашали античні храми, сцени з поем зображали на античних вазах, зброї. Для античного світу гомерівський епос був книгою книг так само, як згодом для християнського світу — Біблія. “Іліада” й “Одіссея” слугували шкільними підручниками і в Давній Греції, і в Римі. Герої Гомера були взірцями для виховання дітей, а поеми правили за кодекс моралі античного світу. Усе це — могутній поштовх для того, щоб докладніше познайомитися з “Одіссеєю” та її головним героєм.

1. Теорія літератури

Епічна поема — один із різновидів поеми, у якій порушено важливі проблеми минулого, сучасного й майбутнього. Поема розгортається на основі певних подій, має сюжет та чітко виражені характери.

Постійний епітет — зазвичай у фольклорі це стало образне означення предмета чи явища, наприклад *кривава зрада, сира земля, хитромудрий Одіссеї, шоломосячний Гектор*.

2. Аналіз образу героя літературного твору

- Що вам відомо про походження та соціальний статус Одіссея? (*Цар Ітаки. Його батько — хитрий Сізіф (Лаерт), його дід — Автолік, прадід — бог Гермес (покровитель вправних і спритних); його багатство — отари. Він має дружину Пенелопу та сина Телемаха.*)
- Розкажіть про ділові якості героя. (Він є досвідченим воїном, “градоборцем” (*начебто саме він вигадав троянського коня*), один із ахейських ватажків.)
- Що відомо про його фізичний стан та зовнішність? (*Одіссеї є звичайною людиною, але він фізично сильний і витривалий.*)
- Якими рисами наділив автор свого героя? (*Одіссеї — уособлення мудрості; він неабиякий оратор, талант дипломата поєднано в ньому із силою, мужністю, спритністю, вправністю в бою. Одіссеї приваблює відданістю батьківщині: де б він не був, якими б принадами його не спокушали, він прагне повернутися на свою маленьку Ітаку. Гідне поваги й Одіссеєве кохання до Пенелопи: навіть прекрасна німфа Калісо не змогла примусити його забути дружину. Одіссеї напрочуд вигадливий, про що свідчать його втеча від кіклона Поліфема, боротьба з Кіркеєю, перемога над Скіллою та Харібдою.*)

- Автор оспівує тільки силу й героїзм Одіссея? (*Гомер також зазначає, що Одіссеї усе вміє зробити власноруч, не цурається будь-якої праці. Одіссеї постає героем і людиною, відданим батьком і чоловіком, полум'яним патріотом своєї батьківщини.*)
- Чи можна вважати Одіссея ідеальною людиною? (*Подеколи герой виявляє марнославство, підступність до ворогів, глузливість, жорстокість, хитрість, нерозважливість (пригадаймо відплиття від острова кіклопів), не завжди дослухається до порад своїх супутників.*)
- Як ставляться до героя інші персонажі поеми? (*Одіссея поважають; він завжди вірить у себе, тому навіть у найтяжчі моменти знаходить сили, щоб рухатися далі; намагається протистояти стихії; опікується своєю командою (завдяки кмітливості перемагає Поліфема та звільняє товаришів); вистоявши в сутичці з чарівницею Кіркою (Кіркесю), не поспішає скористатися гостинністю, вимагаючи насамперед звільнення супутників від чарів. Відважний мореплавець, зухвалий шукач пригод, розумний лідер, Одіссеї ще й виважений господар, що обирає про свій зиск.*)

3. Інтерактивний прийом “Гронування” (запис до зошитів)

- За принципом ґронування складіть схему до образу Одіссея.

Примітка. Пропонований різновид роботи спонукає учнів міркувати й відверто висловлюватися, стимулює до пошуку зв’язків між окремими поняттями. Для роботи обирають слово-тему (опорне слово, поняття, термін та ін.), до якого добирають слова за асоціаціями, створюючи однорівневі (від першого слова) та багаторівневі (кожне слово наступного рівня стає опорним) ґрона. Багаторівневе ґроно, засноване на принципі гіперзв’язків, стає розгорненою опорною схемою за обраною темою. Ґронування допомагає за нетривалий час пригадати багато інформації та систематизувати її.

- Доведіть, що Одіссея — утілення ідеалу давніх греків

2. Бліцопитування

- Визначте основні відмінності між поемами Гомера “Іліада” й “Одіссея”.
- Що об’єднує ці дві поеми, крім імені автора?
- Назвіть ім’я головного героя “Іліади”. чи є він також головним героєм “Одіссеї”?
- Чи побудовані ці дві поеми на міфах троянського циклу
- Скільки років Одіссея не було вдома?
- Який проміжок часу охоплює дія в поемі “Одіссея”?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Для всіх: дочитати обрані фрагменти поеми Гомера “Одіссея”.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.